

ללמד המקום

Parashat Tazria Metzora תְּרִיעַ-מְצַרַע Zij draagt zaad.
Vayikra (Leviticus) 12:1-15:33; Bemidbar (Numeri) 28:9-15

De dubbele parasha van deze week is Tazria-Metzora en het begint met het volgende; wanneer een vrouw zwanger wordt en een jongen baart..." Vayikra (Leviticus) 12:2. De feitelijke Hebreeuwse bewoording hier is ishah ki tazria , letterlijk betekend dit "wanneer een vrouw zaad geeft ". Wanneer we dit lezen op deze manier lijkt het heel vreemd en toch is het dat niet. En op basis hiervan leerden onze wijzen dan ook dat als een vrouw eerst zaad geeft, het kind waarschijnlijk mannelijk zal zijn, terwijl als een man eerst zaad geeft, het kind waarschijnlijk vrouwelijk zal zijn (Niddah 31a) . Hoe moet dit precies worden begrepen?

De klassieke verklaring die gegeven wordt is dan ook dat als de vrouw als eerste haar climax bereikt tijdens geslachtsgemeenschap, de kans groter is dat het kind uit die verbintenis een man is en vice versa. Natuurlijk is deze verklaring geen garantie, want er zijn zeker talloze situaties geweest waarin dit niet het geval was. Sommigen zeggen daarom dat het alleen een segulah (schat/waardevol) is voor het hebben van jongens. Een ander probleem met de verklaring is dat, wetenschappelijk gesproken, voor de man de climax samenvalt met "zaad geven", voor een vrouw is de emissie van de ei-cel niet gerelateerd aan de climax. Een vrouw "geeft zaad" op cyclische basis, ongeveer één keer per maand.

De belangrijkste factoren zijn dan ook waarschijnlijk helemaal niet biologisch maar meer spiritueel. Want het is natuurlijk wel zo dat aan het einde van de dag HaShem elk geslacht zal sturen dat bedoeld is om geboren te worden. Aldus stellen onze wijzen dat wie een kind verwacht en voor een bepaald geslacht bidt, "het een ijdel gebed is" (Berakhot 60a). Rav Yosef maakt echter bezwaar tegen deze verklaring, aangezien we in de Torah zien hoe Leah, na zes jongens bad dat haar volgende kind een meisje zou zijn, met als resultaat Dina. Bidden voor het gewenste geslacht blijkt dan dus hier te werken! De Talmud lost de tegenstrijdigheid op met een Baraita (een traditie in de Joodse mondelinge wet die niet in de Misjna is opgenomen) :

De eerste drie dagen (na de geslachtsgemeenschap) moet men bidden dat het zaad niet teloor gaat. Van de derde dag tot de veertigste moet men bidden dat het een man zal zijn. Vanaf de veertigste dag tot drie maanden moet men bidden dat het niet zal vervormen. Van de derde tot de zesde maand moet men bidden dat het niet doodgeboren zal worden. En vanaf de zesde maand tot de negende moet men bidden dat het veilig geboren zal worden.

Het is dus toegestaan om tot de veertigste dag van de zwangerschap te bidden voor het gewenste geslacht van het kind. Dit is een ongelooflijk nauwkeurige wetenschappelijke verklaring van onze Wijzen, aangezien we tegenwoordig weten dat de geslachtsorganen zich rond dag 42 in de foetus beginnen te vormen. Hoewel de chromosomen het geslacht misschien al bij de conceptie hebben bepaald, zou HaShem zeker nog een omschakeling kunnen maken vóór Dag 40. Maar na dat punt beginnen de geslachtsorganen zich te vormen en is er geen weg meer terug. De wijzen waren ook nauwkeurig met betrekking tot de teloorgang van het mannelijke zaad, want tegenwoordig weten we dat sperma ongeveer drie dagen in de baarmoeder overleeft, en niet langer dan vijf dagen.

Voor de strikt materialistisch-rationalist is er dan ook niets dat kan worden gedaan om het geslacht te selecteren het is gewoon een soort kansspel. Voor de meest vrome persoon is het

ללמד המקום

ook niet nodig om iets te doen, want HaShem weet het het beste en het hangt allemaal af van wat Hij beslist. Echt waar het maakt geen verschil, want elk kind is kostbaar en een wonder op zich. Ik geloof dat dit dan ook de diepere boodschap is achter het debat van onze Wijzen over wat het ideale aantal kinderen is dat een paar zou moeten nastreven (Yevamot 62a):

Rabbi Natan leerde het volgende: Beit Shammai zegt twee jongens en twee meisjes, en Beit Hillel zegt een jongen en een meisje ... zeg maar een man of een vrouw. Rava zei: wat is de reden? ...zoals er staat geschreven: "Hij schiep het niet om leegte te zijn; Hij vormde het om bewoond te worden..." Y'sha'yahu(Jesaja) 45:18.

Eerst krijgen we de strengste mening, die van Beit Shammai zoals verwacht, dat een stel idealiter twee jongens en twee meisjes zou moeten hebben. Aan het einde krijgen we de meest milde mening van Beit Hillel, de denkrichting waarop het jodendom praktisch is gebaseerd, namelijk dat zelfs een enkele jongen of een enkel meisje voldoende is om de mitswa van reproductie te vervullen. Het schriftuurlijke bewijs is een vers in Y'sha'yahu (Jesaja) waarin deze profeet HaShem aanhaalt die verklaart hoe Hij de wereld schiep om vol leven te zijn. De Wijzen maken een gelijkwaardigheid tussen de hele wereld en de geboorte van zelfs maar een enkel kind, wat genoeg is om de mitswa van het bevolken van de hele wereld te vervullen. Elk kind is een wanneer men het goed bekijkt een wereld op zich.

In deze dubbele parasha van deze week, gaat het ook voornamelijk over de wetten die men moet aanhouden bij de verschillende huidziekten. Volgens de joodse traditie is de zonde van kwaadspreken de belangrijkste reden voor een persoon om deze huidaandoeningen op te lopen. De term metzora vrij vertaald als "melaatse", zou een samentrekking zijn van motzi ra of motzi shem ra , "iemand die kwaad naar buiten brengt" of iemand een "slechte naam" geeft. De Wijzen beschreven lasjon hara , als een algemene categorie die verwijst naar allerlei negatieve uitingen (zelfs als ze waar zijn) als een ernstigste zonde.

De Ba'al HaTurim (Rabbi Yaakov ben Asher) geeft commentaar op het stuk uit Vayikra (Leviticus) 13:59 n.l dat het woord "Torah" vijf keer wordt gebruikt in combinatie met woorden als tzaara of metzora. Dit verwijst naar het feit dat iemand die lasjon hara spreekt wordt vergeleken met iemand die alle vijf de boeken van de Torah heeft overtreden! De Talmud (Arakhin15b) stelt dan ook dat iemand die lasjon hara spreekt, in feite drie mensen dood: degene die het onderwerp van de slechte spraak is, de spreker en de luisteraar. Op dezelfde pagina staat ook geschreven dat lasjon hara gelijk is aan de drie hoofdzonden: moord, afgoderij en overspel. Andere meningen (alle ondersteund door schriftuurlijke verzen) zijn: iemand die lasjon hara spreekt wordt als een ketter beschouwd en verdient de dood door steniging, en HaShem verklaart persoonlijk dat hij en de spreker van lasjon hara niet in dezelfde ruimte kunnen wonen.

Dat alles gezegd hebbende is de definitie van lasjon hara in de Talmud vrij nauw neergezet. Het bevat geen algemene verhalen maar verwijst specifiek naar het belasteren van een andere persoon. En nu volgt iets dat toch belangrijk is om neer te zetten. Er staat ook dat lasjon hara alleen van toepassing is als twee mensen privé, in het geheim met elkaar spreken. Als iemand dus lastert in het bijzijn van drie of meer mensen, dan is het duidelijk dat het hem niet kan schelen of dat de persoon het weet datgene wat hij heeft gezegd. Het is dan eigenlijk alsof je het in het openbaar zegt, of rechtstreeks in het gezicht van deze persoon, wat dan dus geen lasjon hara is. Het is in sommige gevallen natuurlijk nog steeds vreselijk om te doen. Daarom zegt HaShem in Tehilim (Psalm) 101:5 dat "Wie zijn naaste in het geheim belastert, hem zal Ik vernietigen." Juist wanneer het in het geheim wordt gedaan is het dus een vreselijke zonde.

ללמד המקום

Sinds de tijd van de Talmud is de definitie van lasjon hara aanzienlijk uitgebreid. Het omvat ook rechiloet, "roddelen", wat in mijn ogen iets heel anders is. Het zijn negatieve dingen zeggen over een andere persoon die waar zijn door ze in het openbaar te zeggen. Is dit dan goed dat antwoord moet ik u schuldig blijven helaas, dit onderwerp kan voor sommigen ook erg moeilijk zijn. Vaak winnen immers de emoties het van feiten... maar dat zou niet moeten. Het gaat ons als het goed is alleen om de waarheid: om datgene wat iemand anderen leert en of het in overeenstemming is met wat de Torah ons leert. En het kan ook zijn om iets denigrerends over een ander te suggereren of te impliceren, zonder een persoon specifiek te noemen. Als het op rechiloet (roddelen) aankomt, kan men een toespeling vinden op de strengheid ervan in de Torah zelf, waarin staat: "U zult niet als een lasteraar onder uw volk gaan, **noch zult u werkeloos blijven bij het bloed van uw medemens**" Vayikra (Leviticus) 19:16. In een enkel vers plaatst de Torah rechiloet (roddelen) tegenover het niet voorkomen van bloedvergieten. Hieruit kan men dus ook leren dat iemand die luistert naar de onwaarheden die deze persoon verspreidt zonder te proberen het te stoppen, hetzelfde is als iemand die werkeloos staat terwijl het "bloed" van een ander wordt vergoten.

Een vraag die over lasjon hara van toepassing zou kunnen zijn is geldt dit ook voor man en vrouw (echtbaar)? We hebben gezien dat de Talmud stelt dat lasjon hara bijzonder afschuwelijk is als het in het geheim tussen twee mensen wordt uitgesproken. Enerzijds willen en zullen we te allen tijde zoveel mogelijk afstand moeten nemen van negatieve spraak. Aan de andere kant verwachten we dat je als een getrouwd stel vrijuit met elkaar kan praten zoals je wilt. Het zijn tenslotte twee helften van één ziel en worden beschouwd als een enkelvoudige eenheid.

De Chafetz Chaim, algemeen beschouwd als de grootste autoriteit op het gebied van lasjon hara verbiedt dergelijke spraak zelfs tussen man en vrouw. Echter, veel andere grote autoriteiten voor en na hem waaronder Rav Shlomo Zalman Auerbach, en de Chazon Ish, beslisten het tegendeel en stonden een man en vrouw toe om over wat dan ook te spreken. Waar ze aan denken moet bespreekbaar zijn vooral als ze ergens mee zitten. Technisch gezien is zelfs de Chafetz Chaim mild in het geval dat een echtgenoot in nood verkeert en er iets van zijn schouders af moet.

Toch zijn ze het er allemaal over eens dat we negatieve woorden zoveel mogelijk moeten beperken en roddels zeker tot een minimum moeten beperken. Let wel als natuurlijk negatieve woorden een constructief doel hebben, wordt het helemaal niet als lasjon hara beschouwd of dit nu tussen echtgenoten, leraren, kameraden of andere personen is. Dit is dan ook b.v het geval als een persoon ongetwijfeld weet dat een bepaalde aannemer of verkoper oneerlijk is en dit aan een vriend vertelt om hen tegen schade te beschermen.

Shabbat Shalom
Jaacov